ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދިާއރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު، އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދާ ކުރެއްވި
ސުވާލު
06 އެޕްރީލް 0000
ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޤާނޫނުއަސާސީގައި ނަންގެނެވިގެން ނުވާ މަޤާމަކަށް މީހަކު ޢައްޔަން ކުރުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް
ލިބިދެނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގެ ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޤާމަކަށް އެ މަޤާމުވުމުން ކަމުގައި
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގައި (ޅ) ބުނާއިރު ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު އުފެއްދެވުން ރައީސްގެ ވާޖިބު
އަދާކުރެއްވުމާއި ގުޅެނީ ކިހިނެއްކަމާއި، ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ވާޖިބާއި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ވާޖިބު
ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންވެގެންވާ ހިނދު ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލަކަށް ބޭނުންވަނީ ކިހިނެއްކަން ޢިއްޒަތްތެރި އެޓަރނީ
؟
ޖެނެރަލް ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ދަންނަވަން އޮތީ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބުނަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށްޓަކައި
ބޭނުންވާ މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަން ކުރުމުގެ ބާރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ މަޤާމުތަކަކީ ކޮބައިކަން ސާފުކޮށް
ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނެތް. އެހެންކަމުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ
މަޤާމުތަކަކީ ކޮބައިކަން މިހާރު ކަ ނޑައެޅެނީ ނުވަތަ ކަ ނޑައަޅަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ. އެ އެއްގޮތަކަށް ވެސް
މިދެންނެވީ ޤާނޫނަކުން ވެސް މާނަކޮށްފަ އެއް ނެތް ރައިސުލްޖޫމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމު ވާޖިބު އަދާކުރުމަށްޓަކައި
ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ މަޤާމުތަކަކީ ކޮބައިކަން. އެހެންވީމާ، އެކަން 8002 ގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށީއްސުރެ މިދެންނެވި ގޮތަށް ޢަމަލުކުރަމުން އައީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެގޮތަށް ވަކިގޮތަކަށް ކަ ނޑައަޅުއްވަމުން
ގެންދެވީ. މިގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ މަޤާމުތަކުގެ ގޮތުގައި ރައީސް
އޮފީހާއި ރައީސް ހުންނަވާ ގެ އާއި އަދި ސަރުކާރުގެ ބައެއް އޮފީސްތަކުގެ އެންމެ އިސްވެރިން ޢައްޔަން ކުރައްވަމުން
އެބަ ގެންދަވާ. ހަމަ އެގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަދާކުރަންޖެހޭ
މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެހީތެރިވެ ދިނުމަށްޓަކައި ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ނަމުގައި މަޤާމެއް އުފައްދަވާ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން އެ މަޤާމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މީހަކު ހަމަޖައްސާފައިވޭ.
ޤާނޫނޫއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލަކީ ސަރުކާރަށް ޤާނޫނީ ލަފާ ދޭ މީހާ ކަމަށްވާތީވެ،

ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް މީހަކު ހަމަޖައްސާފައި ވަނީ ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111
ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްޢޫލިއްޔާތު އަދާކުރުމުގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލަށް
އެހީތެރިވެދީ އަދި ލަފާ ދޭންޖެހޭ ކަންކަމުގައި ލަފާ ދިނުމަށްޓަކައި. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ
މަޤާމު އުފައްދާ ޖިނާޢީ މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތުން ދައުވާ ކުރުމުގެ މަސްޢޫލިއްޔާތު ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލާއި
ހަވާލުކުރައްވާފައިވޭ. އަދި އޭނާގެ މަސްޢޫލިއްޔާތު ޤާނޫނުއަސާސީގަ އާއި އަދި ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލާއި ބެހޭ
ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ. ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން އެޓާރނީ ޖެނެރަލްގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުއަސާސީގައި
ބަޔާންކުރެވިފައިވޭ. ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލާއި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންވެފައި
އޮތް ނަމަވެސް ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު އުފެއްދުމަށް ބޭނުންވީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެހީތެރިވެދިނުމުގެ ގޮތުން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި
ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑު އިތުރު ސުވާލުގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. އަޅުގަ ނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު
ބުނާގޮތުގެ މަތިން ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ސުވާލުކުރެއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް
ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޓާރނީ ޖެނެރަލްގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލެއް ޢައްޔަން ކުރުން އެއީ
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމު މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި 111 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް އުފެއްދިދާނެ މާޤާމެއްތޯ؟ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރ މިތާނގައި ވިދާޅުވެފައި އެބައޮތް 8
ޑެޕިއުޓީ ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލުންނަށް މުސާރަ ދެއްވާ ވާހަކަ. ރައީސް އޮފީހުން އިޢުލާން ކުރައްވާފައިވަނީ
ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލެއްގެ ވާހަކަ. ސުވާލަކީ 8 ޑެޕިއުޓީ ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލުންނަކީ ވެސް ރައީސުލްޖޫމްހޫރިއްޔާގެ
މަޤާމުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތަށް އެހީތެރިވެދޭ 8 މީހުންތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން އޮތީ މި ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކުގައި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުގެ ނަމުގައި ސިޔާސީ
މަޤާމުތަކެއް އުފެއްދިފައި އެބަހުރެއޭ. އެ މަޤާމުތަކުގެ ބޭނުމެއްކަމަށް ދޭހަވަމުން އައީ ނުވަތަ ކަ ނޑައެޅިފައި މިވަނީ

111 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގެ ދަށުން ރައީސުލްޖޫމްހޫރިއްޔާ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ފަރާތުގެ
ގޮތުން އޭނާގެ މަޤާމު އަދާކުރުމަށްޓަކައި ޢައްޔަން ކުރައްވާ މަޤާމުތަކެއްގެ ގޮތުން. އެގޮތުގެ މަތިން މިދެންނެވި
ބޭނުމަށް ތަފާތު އެކި މަޤާމުތަކަށް އެކި ވުޒާރާތަކުގައި އެބަހުރި ސިޔާސީ މަޤާމުގެ ނަމުގައި މަޤާމުތައް އުފެދިފައި.
އެގޮތުގެ މަތިން ސޮލިސްޓަރ ޖެނެރަލާއި އަދި ޑެޕިއުޓީ ސޮލިސްޓަރ ޖެނެރަލުންގެ މަޤާމު ވެސް ކަ ނޑައެޅި އެ
މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަން ކުރެވިފައި ވަނީ.
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޚްލޫފް ވާހަލަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަންޑާރަ ނާއިބުގެ ޖަވާބުގައި ވިދާޅުވެއްޖެ ތިމަންނާ އަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އަށް ޤާނޫނީ ލަފާ ދެއްވަން ހުންނަވާ ބޭފުޅެއްކަމަށް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސ.ހިތަދޫ ރަންފަސް ޙަސަން ލުތުފީ
އަޅުގަ ނޑުމެން ވަނީ ހަމަޖައްސާފައި އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަށް. އެކަމުން އަދި މިހާތަނަށް އައިއިރުވެސް
ހަމަނުޖެހިވާތީ، އަދި ހަމަ އެހެންމެ ދާދި ފަހުން ސްޕްރީމް ކޯޓުން ވެސް ރޫލިންގ އެއް ނެރުއްވާފައި ވާތީ، މިހާރު
ކޮން ދުވަހަކުން ޙަސަން ލުތުފީ އެ މަޤާމަށް ހަމަޖެހިގެން ދާނެތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ ސުވާލުގެ ދާއިރާ އިން ޢިއްޒަތްތެރި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޖަވާބުދެއްވަން ބޭނުންފުޅިއް ޔާ އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު
އަރުވަން.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެތި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލަކީ އަޅުގަ ނޑާއި ކުރެވިފައިވާ ސުވާލާ ގުޅުން ހުރި ސުވާލެއް ކަމަކަށް
އަޅުގަ ނޑު ނުދެކެން. އެހެން ނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ސާފުކޮށް އަރުވަން ބޭނުން ތި
ހަވާލާ ދެއްވި ކަންތަކުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް އަޅުގަ ނޑު ވާނީ ލަފާ އަރުވާފައި.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު އުފައްދަވާ މި މަޤާމަކީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހުގައި ހިމެނޭ ހަމައެކަނި މަޤާމެއްތޯ؟ ނުވަތަ ވަކި އޮފީހެއްގެ ގޮތުގައި އުފައްދާ އޮފީހެއްތޯ؟ ދެން އަދި މިގޮތަށް
މި މަޤާމު އުފެއްދުމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް މާލީ ކިހާ ބުރަ އެއް އަންނާނެތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ
ވަކި އޮފީހެއްގެ ގޮތަކު ނޫން ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމު އުފެދިފައި ވަނީ. ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އެހީތެރިވެ ދިނުމުގެ ގޮތުން އެހެން ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ވެސް މިފަދަ
ގޮތްގޮތަށް މިދެންނެވީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އެހީތެރިއެއްގެ ގޮތުން ނުވަތަ ނާއިބުގެ ގޮތުން މަސައްކަތް ކުރައްވާ
ބޭފުޅަކަށް ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ނަމުން މުޚާތަބު ކުރެވި އެގޮތުގެ މަތިން ހަމަ ޢައްޔަން ކުރެވޭ މަޤާމުތަކެއް
އެބަހުރޭ އެޓަރނީ އޮފީހުގެ ތެރޭގައި. ހަމައެއާއެކު އަޅުގަ ނޑު ނުދެކެން މިކަމުގެ ސަބަބުން އިތުރު ބުރައެއް ދައުލަތުގެ
މާލިއްޔަތަކަށް ނުވަތަ އިތުރު މަޤާމެއް ބޭނުންނެތި ޢައްޔަން ކުރައްވާ މަޤާމެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ނެތި
ޢައްޔަންކުރާ މަޤާމެއް ގޮތުގައި މި މަޤާމު އޮތްކަމަކަށް. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަނީ އަޅުގަ ނޑު
އެޓަރނީ ޖެނެރަލްކަމާއި ހަވާލުވީއިރު، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ނައިބުންގެ ގޮތުގައި ތިއްބެވި ދެބޭފުޅުން.
އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އޭގެ ތެރެއިން އެއްބޭފުޅަކަށް ހަމަޖެހި، މިދެންނެވީ ނައިބެއްގެ ގޮތުން އެއް ނައިބެއް ހަމަޖެހި
އެ ނައިބަކީ ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލްކަމަށް ހަމަޖެހިފައި ވަނީ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލަކީ ދައުލަތަށް އަދި
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ލަފާ އަރުއްވާ ޢިއްޒަތްތެރި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ކަމަށް ވާއިރު، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ
އޮފީހުގެ ބައެއް މަޤާމުތައް ޣައިރު ދީންތަކަށް ތަބާވާ އަދި އެ ދީންތައް ކުރިއަރުވަން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް
ދެއްވާއިރު، އެކަން ނުކުރެއްވުމަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް މަނިކުފާނަށް ލަފާއަރުވާފައި ވާނެތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި އެޓަރނީ ޖެނެރަލަށް މިއަދުގެ ސުވާލުގެ ދާއިރާ އިން ޖަވާބު ދެއްވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑަކަށް އެނގިފަ އެއް ނެތް ޣައިރު ދީން ކުރިއަރުވާ އެއްވެސް މީހަކަށް
ސަރުކާރުގެ މަޤާމެއް ހަމަޖައްސަވާފައި އޮތްކަމެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް އެނގިފަ އެއް ނެތް. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި
ރައީސް.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒް ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑަށް އެނގިފައިވާ ގޮތުގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި، ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ
ޖެނެރަލަކީ މިއީ ތަފާތު ތިން މަޤާމެއް. ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި ސޮލިސްޓަރ ޖެނެރަލާއި ތިއްބަވާ.
އާދެ، ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލަކީ ވެސް ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ޕާލިމެންޓުން އެޕްރޫވަލް ދީގެން ހުންނަވާ މަޤާމެއް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަނީ އެއްވެސް ޤައުމެއްގައި މި ތިން މަޤާމުގައި ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބަވާތޯއޭ؟ ދެން
މަނިކުފާނުގެ މިނިސްޓްރީގައި ތިއްބަވާ ޑެޕިއުޓީންނާއި އަދި ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަށް މަނިކުފާނު އެހީތެރިކަން
ނުދެއްވެނީތޯއޭ އިތުރަށް މަޤާމެއް ލެއްވީ.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި ދަންނަވަން އޮތީ، އޮފީހެއް
ޤާއިމު ކުރެވި އެ އޮފީހުގެ މަސައްކަތް ތަރުތީބު ކުރުމުގައި ތަފާތު އެކި މަޤާމުތަކެއް އެ އޮފީހުގެ އޮނިގަ ނޑުގެ
ތެރޭގައި ހިމެނި ލާޒިމް ކުރޭ. އެގޮތުން، އެ މަޤާމުތަކުގެ އަދަދު ބިނާވެފައި އޮންނަނީ އޮފީހުން ކުރަންޖެހޭ
މަސައްކަތްތަކާއި ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތުގެ މައްޗަށް. މިގޮތުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ އޮނިގަ ނޑު އަލުން
އެކުލަވާލެވިފައި މިވަނީ. އެކުލަވާލެވުނުއިރު ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް މި ހަމަޖެހިގެން ދިޔައީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
ނައިބެއްގެ ފެންވަރުގައި އަދި ހަމަ އެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން މިދެންނެވީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަދާކުރަން ޖެހޭ މަސްޢޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި އޭނާ އަށް އެހީތެރިވެ ދިނުމުގެ
ގޮތުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ނައިބެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތް ކުރައްވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި ޢައްޔަން ކުރެވިފައި
ވަނީ. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތްތައް އެކުލަވާލާ އޮފީހުގެ އޮނިގަ ނޑު އެކުލަވާލާ ތަރުތީބު ކުރެވުނުއިރު، މިދެންނެވި
ގޮތަށް ތަފާތު މަޤާމުތަކުގެ އެ ފެންވަރުގެ އެކި ދަރަޖައިގެ ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބަވާ. އެގޮތުގެ މަތިން އޮފީހުގެ
މަސައްކަތާއި އެކަށީގެންވާ ވަރަށް އަދި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި އެ މަސައްކަތަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ފެންވަރާއި
ޤާބިލިއްޔަތާއި އެކަންކަމާއި ގުޅިގެން މިދެންނެވި އޮނިގަ ނޑު ހަމަޖެއްސި މަޤާމުތަކަށް މީހުން ޢައްޔަން ކުރެވިފައި
ވަނީ. ދެން ދުނިޔޭގެ އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން ހަމަ ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ހަމަ ޕްރޮސިކިއުޝަން އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ވަކިކުރެވިފައި ވާއިރު، އަދި ޤާނޫނަކުން ވަކި ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީން ދައުލަތުގެ
ނަމުގައި ޖިނާޢީ މައްސަލަތަކުގައި ދައުވާ ކުރުމުގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރެއް ނުވަތަ
ޑައިރެކްޓަރ އޮފް ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޝަންގެ ނަމުގައި މީހަކު ވަކިކުރެވި އެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީހުގައި ނުވަތަ އެޓަރނީ ޖެނެރަލާއި ވަކިކުރެވި އެހެން ޢައްޔަން ކޮށްފައި ހުންނަ ތަންތަނުގައި ވެސް އެޓަރނީ
ޖެނެރަލެއް ޢައްޔަން ކުރެވި އެއީ ހަމައެކަނި މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކޯޓުތަކުގައި ތަމްސީލު

ކުރުމާއި އަދި ސަރުކާރަށް ޤާނޫނީ ލަފާ ދިނުމުގައި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ތެރޭގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަދާކުރާ
މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އެހީތެރި ވެދިނުމުގެ ގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ޤަ އުމުތަކުގައި ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލް
ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ބަންޑާރަ ނާއިބަކީ ދައުލަތުގެ އެހެން ވަޒީރުންނާއި މުޅިން ތަފާތު
މަސްޢޫލިއްޔަތެއް ހަވާލުކުރެވިފައި އޮތް ބޭފުޅެއް ޤާނޫނުއަސާސީގައި. އެހެންކަމަށް ވާއިރުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111
ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަދި (ޅ) ގެ ދަށުން އެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި މަނިކުފާނަށް އެ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫޙާއި އެއްގޮތަށް އެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރެވޭކަމަށް ޤަބޫލުކުރައްވަންތޯއޭ؟ އެހެން އަޅުގަ ނޑު
މިދެންނެވީ، ރާއްޖެތެރޭގައި ތިބޭ ކައުންސިލަރުންނާއި މި ބޭބޭފުޅުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނާއި ޚިލާފު އެތައް ބައިވަރު
ކަންތައްތަކެއް ކުރަމުން ދާއިރުގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އެކަމަށް...
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލު އަޅުގަ ނޑަށް ރަނގަޅަށް ދޭހަވީކަމަށް ވަންޏާ ޤާނޫނުއަސާސީ ނުވަތަ ޤާނޫނާއި
ޚިލާފަށް ތަފާތު އެކި ފަރާތްތަކުން ކަންކަން ކުރަމުން ގެންދާކަމަށް ފާހަގަ ކުރެއްވިކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ދޭހަ ވީ. އެއާއި
ގުޅިގެން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުބުނަންތޯ؟ ނުވަތަ ބުނަން ޖެހޭތޯ؟ އަދި އެޓަރނީ
ޖެނެރަލަކީ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ތަފާތު މަސްޢޫލިއްޔަތެއް ތަފާތު ގޮތަކަށް
ޤާނޫނުއަސާސީން ހަވާލުކޮށްފައިވާ މީހަކަށް ވާތީވެ އޭނަގެ އެފަދަ މަސްޢޫލިއްޔަތެއް އޮވޭތޯ؟ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި
ޤާނޫނު ނަގަހައްޓާ ދެމެހެއްޓުމަކީ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ނަގަހައްޓާ ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް އަދި
ސަރުކާރަށް ދޭންޖެހޭ ލަފާ ދިނުމަކީ ނުވަތަ އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އަދާކުރަން ޖެހޭ މަސްޢޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި
މިއޮންނަނީ. އެގޮތުން އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްޢޫލިއްޔަތުތައް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ލަފާއަރުވަން
އަދި މަޝްވަރާ ދޭންޖެހޭ ކަންކަމުގައި މަޝްވަރާ ދެމުން ގެންދަން. މިދެންނެވި މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ތެރެއިން.
އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަ ނޑު އަދާކުރަމުން ގެންދާ ވާހަކަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ
ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލަށް އެހީތެރިވުމުގެ
ގޮތުން ސޮލިޓަރީ ޖެނެރަލް އުފެއްދުމުން ރާއްޖޭގެ އަދި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުން ގެއްލިފައިވާ ފައިސާތައް ނުވަތަ
ޙިޔާނާތްތެރި ވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަތައް ކިހާ އަވަހަކަށް ބެލިދާނެކަމަށް ލަފާކުރައްވަންތޯ؟
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު މިއަދުގެ ސުވާލާއި ގުޅޭ ސުވާލަކަށް ނުވާތީ އެއަށް ޖަވާބުއަރުވަން ދަތި.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ، ދާދި ދެންމެއަކު ބަންޑާރަ ނައިބު ވިދާޅުވެއްޖެ ސޮލިޓަރީ
މަޤާމު އުފައްދާފައިވަނީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލަށް އެހީތެރިވެ ދެއްވުމަށްކަމަށް. އެހެންކަމުން އަޅުގަ ނޑު އެޓަރނީ
ޖެނެރަލަށް ކުރަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، މަނިކުފާނުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު ސޮލިސިޓަރ ޖެނެރަލަކާއި ނުލައި އަދާކުރުމަށް
މަނިކުފާނު ނުކުޅެދޭކަމަށް މަނިކުފާނު އިޢުތިރާފުވެ ވަޑައިގަންނަވަނީތޯއޭ. ޝުކުރިއްޔާ.
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި، އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ވެސް އެހެން
މެންބަރަކު ކުރެއްވި ސުވާލާއި ގުޅިގެން ދެންނެވިން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި ތަފާތު މަސްޢޫލިއްޔަތުތަކެއް،
މަސައްކަތްތަކެއް ޙަވާލުކުރެވިފައިވެއޭ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ވެސް އަދި އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ވެސް
އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހާއި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ޙަވާލުކޮށްފައި އެބަހުރޭ. އެހެންވީމާ، އެމަސައްކަތްތައް
ކުރުމަށް ތަފާތު މުވައްޒަފުންތަކެއް އެބަ ބޭނުންވޭ. އެ މަސައްކަތްތައް ނުވަތަ އެ މުވައްޒަފުންތައް ޢައްޔަންކުރަން
ޖެހެނީ އެ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތުގެ ނިސްބަތުން. އެހެންވީމާ، އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އެކަނި ކަންކަން ކުރެވޭ
ވަރަށްވުރެ، މިދެންނެވީ އެކަނި ކަންކަން ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެއް ހުރޭ. އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
ތަފާތު މުވައްޒަފުންތަކެއް ތަފާތު ފެންވަރުގެ ތިބެގެން މަސައްކަތް ކުރާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ހަމަޖެހިފައި މި އޮންނަނީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެކަނި ހުރެގެން މަސްޢޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ގޮތަކަށް ނޫން މި އޮންނަނީ
ހަމަޖެހިފައި. ބަންޑާރަ ނައިބު ނުވަތަ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހެއް ހުރެގެން އެ
އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުން ތިބެގެން ކުރާ އުސޫލަކުން ޒަމާނުއްސުރެ ހަމަޖެހިފައި މިއޮތީ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ ވެސް
ދެކޭގޮތުގައި މި ދެންނެވި ގޮތަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހެއް ހުރެގެން އެ އޮފީހުގެ ތަފާތު ފެންވަރުގެ މުވައްޒަފުން
ތިބެގެން އެކަން ކުރާގޮތަށް ހަމަޖެހިފައި މިވަނީ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މަތިވެރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ކުރިއާ އަޅާ ބަލާއިރު ބަންޑާރަ ނައިބުގެ
އޮފީހުގެ މަސައްކަތް ކިހާތަނެއް ބުރަވެއްޖެތޯއޭ؟ ދެން މަތި ލުއި ސަރުކާރެއް ގާއިމުކުރަން އިންތިޚާބުތެރޭ މި
ސަރުކާރުން ވައުދު މިދާގޮތުން ދަންޏާ ކިހާތާކު ޙާސިލުކުރާނެތޯއޭ؟
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ހުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަލުން އެ ސުވާލު ތަކުރާރުކޮށްދެއްވުން އެދެން.
މަތިވެރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަނީ މި ސަރުކާރު އައުމުގެ ކުރިން ބަންޑާރަ ނައިބު އޮފީހުން އަދާކުރި މަސްޢޫލިއްޔަތާއި އަޅާ
ބަލާއިރުގައި މިހާރު ކިހާތަނެއް ބުރަވެއްޖެތޯއޭ ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުގެ މަސައްކަތް؟ ދެން އިންތިޚާބު ތެރޭގައި މަތި
ލުއި ސަރުކާރެއް ގާއިމުކުރަން މި ސަރުކާރުން ވީ ވައުދު މިދާގޮތަށް ދަންޏާ ކިހާތާކު ޙާސިލުވާނެތޯއޭ؟
އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ހުސްނުއްސުޢޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ، ކުރިއަށްވުރެ ތަފާތުކުރަން ޖެހެނީ
ޤާނޫނުއަސާސީ އައުމުގެ ކުރިއާއި، އައު ޤާނޫނުއަސާސީ، 8002 އޯގަސްޓް 7 ގައި ތަޞްދީޤުކުރުމަށްފަހު
މަސައްކަތަށް އައި ބަދަލުގެ ސަބަބުން ތަފާތުތަކެއް އައިސް އެބަހުރި. އެގޮތުން ކުރީގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން
ދައުލަތުން ދައުވާކުރާ ޖިނާޢީ މައްސަލަތަކުގެ ކަންތައްތަކުގައި ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުން ނުވަތަ އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މަސްޢޫލިއްޔަތުތަކެއް އަދާކުރަމުން މިއައީ. އެހެންވީމާ، އެމަސައްކަތްތައް ބަދަލުވެ
އެމަސައްކަތްތައް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ދަށަށް ދިއުމުން މަސައްކަތްތަކެއް ވަނީ މަދުވެފައި.
އެހެންނަމަވެސް މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އަދިވެސް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާ ކުރު މާއި، ދައުވާ ލިބިގަތުމާއި،
ސަރުކާރަށް ޤާނޫނީ ލަފާ ދިނުމާއި، ޤާނޫނުތައް އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކެއް ހުރިކަމަށް އަދި އެކުލަވާލަންޖެހޭ
ޤާނޫނުތަކެއް ހުރިކަމަށް ސަރުކާރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމަށްވަންޏާ އެ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު އެޓަރނީ
ޖެނެރަލް އޮފީހާއި މިހާރު ވެސް ޙަވާލުކުރެވިފައިވޭ. އެމަސައްކަތް ކުރަމުން މިގެންދަނީ. ދެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ކުރެއްވި ސުވާލުގެ އަނެއް ބަޔަށް އަޅުގަ ނޑު ޖަވާބު މިވަގުތު އަރުވާކަށް ބޭނުން ނުވާ ވާހަކަ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މިހިސާބުން އިތު ރު އެއްވެސް މެންބަރަކު ސުވާލެއް ކުރެއްވުމަށް ފުރުޞަތަށް އެދި ވަޑައިގެންފަ އެއް
ނެތް. އެހެންކަމުން މިއަދުގެ ސުވާލުގެ ވަގުތު މިހިސާބުން މި ނިމުނީ. އަޅުގަ ނޑު ޢިއްޒަތްތެރި އެޓަރނީ ޖެނެރަލަށް
ޝުކުރު ދަންނަވަން.
____